Ч. 71. (242.) Львів, четвер, дня 16. марта 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В занятих теріторіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна газета.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границю:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймає ся лиш оплачені, а звертає ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово" продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстрілленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Зміна календаря в станиславівській Епархії.

(ч) Широкий загал занепокоїв ся вісткою про зміну календаря в станиславівській Епархії. Про справу сю годі довше мовчати, бо заговорила про неї вся польська преса широко, однозгідно і односторонно, а що важнійше: справа та виходить далеко по за межі чисто церковних справ і врізує ся глубоко в наше національно-політичне житє.

Коли польські дневники в цілій черзі статий і передовиць підносять ту справу до висоти історичної події та історичного документу, українська преса говорить доси про неї

— білими місцями...

Тому хочемо нині поговорити про зміни календаря спокійно, холодно, безпристрастно; чей на сей раз пощастить нам доля вийти ціло з під машинового кріса цензури...

Передовсім треба нам зазначити, що юліянський календар є одного зі зверхніх ознак східного обряду і він як і инші права унійтської церкви, має за собою вікову традицію. Історія вчить, що о скільки права нашої св. Церкви находили пошану, звязь між нашою Церквою і Римом затіснялась, кріпшала, росла. Тому переведене всякої реформи в тій области мусить бути плодом всесторонного обдуманя глубокого вирозуміня і розваги. Реформу на церковному полі можна перевести що-йно по відповіднім підготовленю, по совіснім, перестудіованю справи.

Другим прінціпіяльним услівєм є, щоби ту реформу переводили чинники, що до котрих компетенції не може бути й тіни сумніву. Такими чинниками — стоячи на історично-правному становиску — уважаємо наших трьох епископів, провінціональний синод, а тим самим і всіх вірних репрезентованих своїми душпастирями.

Є цілий ряд буль і привилеїв, які дають нашій Церкві запоруку, що без участи згаданих вже чинників, себто: трьох епископів, провінціонального Синоду і без затвердженя Риму ніяка зміна у нашій церкві не може бути підпринята.

Під сю пору два наші епископські престоли осиротілі; перемиський Владика „на правді", львівський Митрополит на засланю. Із-за воєнної заверюхи провінціональний синод не може відбути ся.

Одною з найтяжчих для нас обставин є те, що під сю пору нема Екс. Шептицького. Значить: нема голови унійтської церкви, який своєю діяльністю заінавґурував нову еру в історії та розвою тої церкви; нема того, що у відношеню до закордонних Українців був представителем ідеї Папи Урбана VIII і не лиш теоретично посланієм, а дійсно ділом доказав, що йде по дорозі здійсненя Урбанового заповіту „навернути схід" і своїм засланєм заповнив одну з красших глав ношої історії „о післанництві українського народу в католицькій церкві".

Не стало того, що своїм житєм і діяльністю заслужив собі на те, щоби в справах тої церкви, якої боронив до послідної хвилі і за яку він страдає на засланю, його гадка і слово не були поминені, а його права вкорочені.

В мериторичнім згляді реформа станиславівського Владики не числить ся з тим, що справа календаря має за собою довголітні студії і цілу літературу, яка оконечно не порішила того питаня. Юліянський і Григоріянський календар є збудовані на зовсім відмінній структурі і само механічне пересунене свят о 13 днів, справи не полагоджує.

Станиславівський Владика вводить зміну ту у своїй дієцезії, яка обіймає 14 повітів і Буковину. Як далеко сягає та реформа? Атже ще пару повітів станиславівської дієцезії стогне під московським ярмом, а Буковина зі своїми унійтами представляє зникаюче число вірних. Легко собі уявити, яке замішане викликав той розпорядок серед простолюдя, яке на те находить лише одно толковане іменно те, що використовують ся воєнну заверюху, щоби впровадити лятинізацію, тим більше, що з польської сторони справу зміни календаря висувано все в тій інтенції...

А яке замішане, який заколот і сполнотворенія викликала чи викличе та справа в пограничних селах чи повітах станиславівської дієцезії?

Бо треба ще одно взяти під розвагу. Переживаємо время люте. Наш нарід побитий воєнним лихолітєм, в стані воєнної психози не має сили ні спромоги холоднокровно ту справу судити і думати над нею.

З огляду на становисько закордонних Українців, яких австрофільство головно основане на пересвідченю про нашу леґендарну свободу національну, про повну автономію нашої національної Церкви є вказане як найбільше пошановане прав і привилеїв греко-католицької Церкви; в противнім случаю наші закордонні братя, легко можуть добачити в тім польонізаційні заходи, а понадто всяка в тім напрямі введена новість створює нові діфференції між нами самими а закордонними Українцями.

Є ще й иньші згляди, які промовляють проти переведеня зміни календаря під сю пору і в таких обставинах. Нема найменшого сумніву, що Москалі викують з тої події збрую і ужиють її як аґітаційне средство для ослабленя австрофільських настроїв серед українського населеня, а головно серед інтеліґенції і представлять її як єзуїтський замах виконаний на свободу і Церков австрійських Українців. Не треба забувати, що як-раз дієцезія станиславівська є тереном воєнним, що справа та при евентуально найменшім хвилевім пересуненю боєвої лінії на захід, опинить ся поза боєвою лінією.

Зовсім зрозуміле, що обставини хвилі не позволяють нам про те все писати широко і вичерпано. Ми зібрали головні мотиви, яких конклюзією є, що ми признаємо, що богато арґументів може бути в найблисшій будучности предметом актуальних розважувань, але стоїмо непохитно на тім становиську, що така реформа мусить наступити рівночасно на всіх областях Галицької Митрополії, у відповідній порі і мусить бути переведена при співділаню відповідних компетентних чинників.

Перегляд річника 1898.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Невдовзі відбудеть ся покликане до перегляду річника 1898, який з д. 1. січня 1916 став зобовязаний до загального ополченя; покликанє буде оголошене на Угорщині вже нині, а в Австрії за кілька днів. Перегляд в обох державах Монархії відбудеть ся між 14 цвітня а 3 мая 1916. Про близші подробиці, які відповідають взагалі дотеперішному звичаєви, донесе оповістка.

В справі весняних засівів!

Весну вже маємо і тепер надійшла пора поборювати всякі клопоти з весняними засівами. Насіня повинні-би всі дістати, бо власти намагають ся його достарчити і так видало Намісництво всякі розпорядки, обезпечуючі доставу збіжа і стручкових ростин для засіву. На покритє коштів перевозу насіня внутр краю одержала галицька філія воєнного Заведеня збіжевого десять міліонів. Видано також приказ міняти непридатний до засіву овес і ячмінь на насінє пригідне до засіву. Все таки можуть зайти случаї, що мимо приписів і наказів господарі в деяких околицях не дістануть насіня в свій час, особливо може се бути з селянами в таких околицях, де після спису лишив ся достаточний запас з осени і старости після тих звітів уважають злишним спроваджуваня насіня для селян. Для таких околиць не лишає ся иньшої ради, як ще раз подати своє запотребоване у Староства, а коли-би до 20. марта не одержали потрібного насіня, то нехай віднесуть ся сейчас письменно до „Сільського Господара", а сей віднесе ся до президії ц. к. Намісництва з відповідним представленєм. Ц. к, Міністерство Скарбу згодилось на виплачуванє премії також і за весняні засіви і то по 25 К. за 1 гектар, можна також домагати ся позички 80 К. за 1 гектар, але за збіжа і стручкові ростини, за окопові не дають ся позички, а що управа стручкових ростин є звичайно ризиковна, що насінє тих ростин дуже дороге, то розважує ся тепер проєкт, чи би за стручкові ростини не давати подвійної премії. Зголошуватись за премії треба на окремих друках в своїм Старостві. По насінє стручкових ростин до поживи, а також по пашні ростини: конюшину, вику, а також по люпин, який у нас уживає ся на зелений погній, вислали Власти делеґатів до Румунії і до Польщі і про успіх сеї акції повідомимо в свій час наших рільників, щоби могли з неї скористати і дечого для себе на засів дістати. Що до стручкових ростин, то їх культура є певнійша в околицях з почвою богатою в вапно, отже на суглинках сокальсько-белзких, на румошовині радехівській, на суглинковатих горбах межи Росточем і Бугом, на Поділю і Покутю, на почвах коло Рогатина, Ходорова і Бурштин-

на, на просторі межи Дністром а зелізницею Карла Людвика аж поза Перемишль, ледво чи поплатна буде на Опілю, Підгірю і піскових околицях.

Єсли буде можна дістати насінє люпину то порадно буде засівати єго як найбільше на зелений погній і то жовтий на пісках а синий на лихих глинах, а що сего року буде богато землї лихо управної і не обробленої то люпин може незвичайно стати в пригоді, щоби піднести стан управи на вияловлених ґрунтах.

Насінє конюшини сего року дуже дороге а притім непевне. Жиди і несумлїнні торговцї введуть в горговлю богато старої конюшини з всякими примішками, так що рішучо відраджуємо купувати конюшину де небудь, а тільки всї нехай купують у певних фірм за ґваранцією. Ще найлїпше булоби дістати насінє по знакомству у сусїдів, які десь по закутинах виімково вспіли трохи насіня свого випродукувати, бо загалом беручи в Східній Галичинї господарі свого насіня конюшини не могли доховатись і майже всьо насінє на торгах се насінє старе, що і пізнати по темній барві без всякого полиску. Розходилось-би хиба о се питанє, чи се насінє не дуже старе і який процент серед него всякої підмішки як насіня болгаю і т. д. Ще раз радимо не купувати по торгах у незнаних торговців а тілько в певних фірмах за ґваранцією. Згадаємо ще що на кождий сотнар насіня конюшини дає власть 100 К. і польскі товариства господарські мають вже забезпечений такий опуст а ми о се покищо стараємо ся.

Хто потребує знарядів і машин господарських нехай вносить подане до Староства. Про опуст на машинах і про кредит на них писалисьмо в 3. числї „Господарської Часописи“ і ту пригадуємо лише, щоби наше рільниче населенє користало з них.

Щоби побільшити потрібні робучі сили на весну, буде власть військова давати три до шість тижні відпустки для резервістів, особливо для тих, що мають власну господарку, а також для бувшої служби рільничої і рільники резервісти повинні тепер при рапортї зголошуватись по такі відпустки. Колиб відпущені рільники за час відпустки обробили скорше своє господарство, то вільно їм буде працювати на чужих полях. До просьби о відпустку не треба письменних документів, а вистарчить зовсїм устна просьба при рапорті. Крім того може родина внести подане о відпустку безпосередно до Команди відділу або полку, при якім господар служить і се подане має бути потверджене через уряд громадський. По бранців і поміч військову при роботах треба відноситись до Староства.

Також свобідні конї військові готова власть військова давати для весняних робіт і то до двох коний з одним жовніром а до 20 до 30 коний з одним підофіцииром, які мають при роботах помагати. Такі конї даєсь найдовше на 8. тижнїв і військовість дає упряж і 1/2. фунта вівса денно для одного коня, проче потрібне як сїно і солому має достарчити господар сам. По військові конї трера зголошуватись також до Староства.

Для розділу бранців до робіт весняних буде установлене окреме бюро при Намісництві і при нїм репрезентанти товариств рільничих будуть фунґувати як фахові дорадники.

Справа весняних засівів взагалї концентрує ся в руках староств, тож з усіми потребами належить туди звертати ся і тілько в случаях виїмкових, просимо до нас удавати ся за інтервенцією.

Голоси краю.

Долинщина.

(Кінець).

Хочу ще кілька слів сказати про другу і то вельми важну верству суспільности в Долинї, т. є про міщанство (без урядників).

Міщанство перед 20 роками грало досить визначну роль, бо мало поважних заступників. Згадати належить таких поважних міщан як були Витвіцкий Михайло, Місевичі, Мацевичі, що були бурмистрами або засїдали в Радї. Тепер їх майна подробились дїти розбились по світї або повимирали, а ті що остались ведуть тихомирне хліборобське житє, а до „політики“ як кажуть, не мішають ся.

Убогі міщани, се люди цїлком несвідомі, тому і дїтий не хотять слати до школи, бо мовляв, хто буде миві пасти худобу, або помагати в ґаздівстві“.

Надто в Долинї нема майже міщанина, щоб в його родинї не було мішаного подружа! Отже жінка й доньки йдуть до костела, а муж до церкви „дрімати“ (!). От тут найкрасше показують ся домашні і відемні наслідки, де є відповідний парох а де нема! Але треба признати, що з того міщанства тепер несвідомого можна зробити з часом пригожих людий, бо вони радо послухають на якесь дїло, коли до них промовить ся серцем, коли їм вияснить ся справу. На жаль доси не буто кому по щирости ним займитись, противно люди, що їх уважано за орґанізаторів, вносили в міщанство роздор, сварнї та процеси.

Не диво, що теперішне міщанство не добачало конечности постарати ся для своїх дїтий бодай о одну мійську школу з викладовим українським язиком. Всї школи і учительство є польскі!

Й много красше представляє ся третий стан—селянський в повітї.

Правда, що перед війною

чимало закорінилось в повітї кацапство. В часї війни виїхали до Росії п. отцї. Віце-марш. Сойка, з родиною, о. Ґоцкий, отець Авдикович, о. Ілевич з Тростянця, о. Рудь з Княжолуки, Мікула з Мізуня і и. — а з селян дуже мало, тільки чимало було інтернованих за москвофільство (Княжолуки). Перевага сїл є однак українських а тепер вже всї признають ся до Українцїв та нарікають на своїх кацапських п. отчиків. До просвіти дуже радо горнуть ся та радо дають дїтий до ґімназії, хоч їх о много більше коштує, ніж місцевих міщан. Політичної орґанізації — як слїд між селянством не переведено досї — хиба що ту й там засновано „Січ“ або „Сокіл“. Заможнїйших селян в повітї не богато; худоби перед війною мало держали, бо мало мають пашї—сїють звичайно найбільше вівса і для „жида“ і на „хліб“. Але треба зазначити, що коло рілї не уміють ходити так як би то належало. З того виходить, що здало би ся по війнї заложити бодай одну господарську школу, а пр. в Перегинську, деби учено рільництва, спеціяльно приноровлелого до підгірських (Підкарпатських) околиць, які тягнуть ся аж на Лемківщину. Доси брало ся на увагу звичайно господарку рівнини.

З усього того виходить наглядно, о що належить нашим провідникам народного житя подбати, щоб той найбільший в Австрії повіт, до того український, піднести і морально — національно і економічно — та чим помочи Долинї, щоб вона стала небавом справдї укр. містом-столицею Підкарпатя. З поміж инших потреб виринає тут конечність прислати свідомих Українцїв-священиків і то не тільки в повіт, але і до Долини, бо скоро невідповідний парох не хоче переноситись на старі лїта на иншу посаду — так треба конечно сотрудника, доброго проповідника, бо тепер можна почути проповідь (голосу) хиба, коли який чужий п. отець, або катехит о. Лада змилуєть ся. Тай до ґімназії може вже прийти окремий катехит, що учив би також і иншого предмету, бо тепер о. Лада і сотрудником і катехитом всїх мійських шкіл і катехитом ґімназії і директором каси. Чиж можлива ту совісна робота??!

За наглядною потребою сотрудника і окремого катехита до ґімназії промовляє і та обставина, що задля дуже малого числа світської інтеліґенції в містї нема людий до працї в ріжних народних Товариствах, а найпаче „Просвіта“ дуже на тім мусить потерпіти не тільки в самім містї але і в повітї. Поляки мають без порівнаня дуже робучих голов і то у всїм спосібних—тай тому усе йде їм як з платка, бо у них народне добро взяло рішучий і трівкий верх над всякими особистими гадками та обидами. У нас все і всюди доси дїєть ся противно — тай нема ріжницї між Долиною, Львовом а Віднем. Але небавом прийдуть роковини Шевченка — та може згадає наша братія „Схаменіть ся“.

Видимо з того, щоб також і в Долинщині нема раю і не яло ся спочивати, що противно там треба живійшої працї у збільшеної повітової інтеліґенції, а при тім більшого дбаня зі сторони краєвих властий а надто більше справедливости і пошанованя для національних прав повітової чисто-української людности. Маємо надію, що око Намісника і його військова, австрійська безсторонність для українського народа пособить скоро і нашому повітови на красше житє.

Світова війна.

Бої під Верденом.

Французи подають ся в зад. — Солунські війська на ратунок. — 100.000 втрат.

РОТЕРДАМ, По донесеням „Daily Mail“ французький ґенеральний штаб з огляду на брак підмоги рішив розпочати загальні рухи в зад, щоби перевести нове уґруповане військ у відтинку Вердену і Раймсу.

Дневники поясняють, що ся ухвала увільняє населенє від побоювань, що ворог окружить французькі війська та унеможливить їм відворот,

Тимчасом для скріпленя фронту стягне ся війська з Фляндрії і Балкану.

СОФІЯ. Команда військ почвірного порозуміня в Солуни запорядила нове уґрупованє військ, а іменно в сей спосіб: французькі війська, якими доси були обсаджені найдальше в перед висунені становиска стягнено до Солуня, а на їх місце вислано анґлїйські війська. Ті запорядженя стоять в тіснїй звязи з подіями у Франції.

Командант військ почвірного порозуміня в Солуни, ґенерал Сарай, дістав з головної французької кватири приказ держати недалеко Солуня всї французькі війська які є в Греції, в поготівлю, щоби кождої хвилї на случай потреби можна було їх перевезти до Франції. Сарай сповнив той приказ, але рівночасно повідомив начальну управу французької армії в Парижи, що анґлїйські війська, які в такім случаю останууть в Солуни. не будуть в силї оперти са евентуальній офензиві австрійсько-німецько-болгарских війск. Супроти сього не може він перейняти на себе відвічальности за подїї, до яких на сїм теренї прийти може. В солуньскій пристани є вже велика скількість перевозових кораблїв, які в данім случаю мають перевезти згромаджені в ті пристани французькі війська до Франції.

АМСТЕРДАМ. Льондонські дневники обчисляють французькі втрати під Верденом на більше як 100.000 людий. Тепер Нїмцї острілюють вже і заднї полученя з французьким фронтом.

ЖЕНЕВА. Представник кількох еспанських дневників в Парижи доносить: 22. лютого приїхав я до Парижа. Довкола чув я лиш одно слово: „Верден“. Всїми мешканцями міста заволодїла досї невидана нервозність й напруженє. Населенє прямо розхоплювало всї появляючі ся дневники. Перед редакціями стояли товпи людий, очікуючи найновійших вістий з поля борби під Верденом. Ранені, яких цїлими масами привозять з під Вердену, розказують про бої під Верденом несотворені річи: Богато жовнїрів дістало нервозний шал. Цїла околиця під Верденом в наслідок страшного нїмецького огня зовсїм змінена та робить враженє, що її навістило землетрясенє. Всї місцевости довкола Вердену зовсїм зруйновані.

Справа бойкоту Німеччини в анґлїйськім парляментї.

ЛЬОНДОН, 14. марта (Ткб.). В палатї громад в часї наради над буджетом дня 9. марта зажадав лїберал Робертсон счеркненя 100 фунтів штерлїнґів, щоби дістати від правительства запевненя в справах які в цїлім краю викликали велике занепокоєнє. З бесїд президента торговельного уряду і секретаря скарбового уряду видно побоюваня, що фінансова система Анґлїї передвчасно уляже змінї. Рівнож стало уряджує ся пропаґанду, щоби по війнї бойкотувати нїмецьку торговлю. На гадку бесїдника вислїдом такого пляну було би се, що Нїмеччина не могла би заплатити Бельґії відшкодованя. Також було би надто небезпечною полїтикою шкодити анґлїйським кольонїям наданєм союзникам торговельних привілеїв. Се принесло би Анґлїї дуже велику шкоду в хвилї, коли свобода вивозу і конкуренція на чужих ринках була би дуже важна. Нарід може домагати ся запоруки, що на конференціях в Парижи не стане ся нїчо такого, що для Анґлїї становило би поважну зміну фінансової системи.

Лїберал Гольт сказав, що се мерзенна гадка, щоби по війнї мала настати цлова війна, бо в такім разї загалом не був би можкивий добрий мир. Тривкий мир мусить повстати на тій основі, що Німеччина направивши свої злочини дістане пробаченє. Мир повинен признати Нїмцям почесне становиско між народами.

Премієр Asquit заявив, що бажає як найпростїйше і найяснїйше сказати, що побоюваня, які висказали попереднї бесїдники, пусті. Представники правительства в Парижи анї не зроблять анї не скажуть нїчого такого, що як небудь вязало би свободу діяльности правительства або палати громад. Не можна було не приняти запросин союзників а особливо Франції, але правительство не має наміру посунути ся поза виміну гадок, а представники правительства вернуть з Парижа зовсїм не звязані що до конкретних зарядженъ, які треба буде видати в недалекій будуччинї. Нема причин побоювати ся, що правительство передвчасно зобовяже край в справі зарядженъ, які вимагають як найстараннїйшої розваги, що до котрих Анґлїя му-

сять порозуміти ся не лише зі своїми союзниками але також і кольоніями, та яких вислїди будуть дуже далекосяглі а може навіть і нечувані.

Кріза в італїйськім кабінетї.

Посли атакують правительство.

РОТЕРДАМ. „Daily Mail“ приносить з Міляно вістку, що Біссоляшія загально уважають будучим президентом італїйського кабінету.

ЛЮҐАНО. „Stampa“ заявляє, що міністеріяльної крізи не можна уникнути. В сїй справі можуть рішити інтервенціоністи, які є одинокою підпорою теперішного кабінету. Задля сього приписують велике значінє нарадам премієра Салєндри з Біссоляшієм, який є мужем довіря інтервенціоністів. Послїдні наради тих обох полїтиків не принесли нїякого рішеня, бо інтервенціоністи домагають ся тїсного військового співділаня з прочими державами почвірного порозуміня, а Салєндра стоїть в сїй справі на троха відмінним становиску.

ЦІРІХ, 15. марта (Ткб.). На вчерашнім засїданю італїйської палати розпочато дискусію над господарською полїтикою. Записало ся 65 бесїдників

Лїберал правиці Морпурґо критикував господарські заряджения і жадав, щоби правительство господарськими зарядженями причинило ся до приспішеня побіди і до поступу краю.

Реформатор Драґо розпочав свою бесїду ствердженєм що він та його сторонництво критикою правительственних заряджень не атакує особисто безпосередно відвічальних міністрів лише потягають до відвічальности цїлий кабінет. В парляментї між народом панує занепокоєнє, яке росте в наслїдок становиска правительства. Реформатори подивляють Салєндру, бо він виповів війну та знаменито промовляв на капітолї, але не знають, чи серед теперішних обставин мають попирати його кабінет.

Соціялїст Graziadei пригадав, що соціялїсти засадничо противні війнї. Але тепер вони як Італїйці не можуть противити ся війнї, але мусять піднести відвічальність тих, які робили народови надії, що війна коротко потриває та перебіг її буде дуже легкий. Також мусять запобічи, щоби правительство не допустило ся знова попоєнених ошибок. Цїлий кабінет виказав, що він в нїчім не визнає ся. Він вдїяв, що Італїя стала тепер під господарським зглядом о много більше зависима нїж коли небудь перше була зависима від осередних держав. Все, що робило правительство щоби направити зло, приходило за пізно і було недостаточне. Соціялїсти бажають, щоби палата ясно усталила правительственну програму а опісля поіменно назвала людий найвідповіднійших до веденя його.

Наради румунського посла з Радославовим.

БЕРЛЇН. „Berliner Tageblatt“ доносить зі Софії під датою 11. с. м.: Вчера вернув сюди румунський посол в Софії Деруссі, який мав 5-місячний урльоп. Зараз другого дня був він у президента болгарського кабінету Рапославова. Які інформації або рішеня привіз він зі собою, не знати.

Надзвичайна мінїстеріяльна рада.

ЦІРІХ. „Petit Journal“ доносить, що Пуанкаре скликав надзвичайну раду міністрів. Вона має рішити дуже важні справи, яких від виповідження війни ще не було.

Засїданє французької найвисшої ради.

БЕРЛЇН. „Vossische Ztg.“ доносить з Женеви під датою 11. с, м.: По донесеням ліонських дневників вчера в Парижи під проводом президента французької републики Пуанкаре відбуло ся засїданє найвисшої ради краєвої оборони.

Становиско Румунії.

БУКАРЕШТ (Ткб.) На засїданю консервативного сторонництва провідник сторонництва Марґільоман зазначив, що консервативни є за цїлковитим переведенєм рішеня коронної ради, в якім заявлено, що Румунія мусить обезпечити свої границї не лише з одної але зі всїх сторін. Не можна похваляти полїтики федерації, бо в сей спосіб Румунія зрекла би ся Бесарабії. Професор унїверситету Аріон сказав, що Румунія повинна звернути свій зір в напрямі долїшного Дунаю, але не треба думати, що сю цїль дасть ся без війни осягнути.

На засїданю лїберального сторонництва одноголосно похвалено полїтику ґабінету Братіяну. Один бесїдник сказав, що полїтична праця Братіяну охоронила край перед катастрофою.

За жебраним хлїбом.

ЛЮҐАНО, 14. марта (Ткб.). „Giornale d'Italia“ доносить, що сербський премієр Пасіч в товаристві державного підсекретаря уряду заграничних справ і шефа канцелярії кабінету приїде до Риму, а пару днів опісля приїде також і сербський престолонаслїдник Олександер. Відти виїдуть вони до столиць инших держав почвірного порозуміня. По донесеням дневників їдуть вони за грішми та хочуть довідати ся, чи, коли, в який спосіб та на якім фронтї ужиє ся зреорґанізовані недобитки сербської армії. „Giornale d'Italia“ запевняє Сербію о симпатіях та вірности Італії.

Ще раз з мотикою на сонце.

ЛЮҐАНО. „Corriere dela Sera“ і „Stampa“ заповідають, що в найблизшім часї розпічнуть Італїйці офензиву. Італїя мимо невідповідної пори року не може допустити перерви в офензиві, бо ходить о скору поміч для французьких геройських військ.

НОВИНКИ.

— **Відкликанє зборів Ставропіґії.** Надзвичайні загальні збори членів Ставропіґійського Інститута у Львові в справі зміни календара, котрі мали відбути ся дня 16 с. м. (нинї) о год. 5 по пол., дирекція поліції рішенєм з дня 14. марта 1916 ч. 1735/16 пр. заборонила, подаючи в мотивах, що сї збори можуть в теперішних часах викликати занепокоєнє і спричинити „закалоченє публичного спокою“. Проти сеї заборони внесено рекурс до намісництва.

— **З житя академічної молодїжи у Львові.** Вчера відбули ся надзвичайні загальні збори Тов. „Академічна Громада“, наяких вибрано новий Виділ Товариства, в склад котрого ввійшли п. Велигорський як голова, а пп. Ульваньський, Княжинський, Грабовеньський, Ванївна, Нагірна, Дрогобицький, Короць, Кузняк, Партика, Туркевичівна і Бурак як виділові.

До контрольної комісії вибрано: пп. Матеїка, Балка, Чайківську, Шумила і Сурмея.

— **З просвітно-орґанїзаційної комісії Головного Виділу Товариства „Просвіта“.** На засїданю дня 13 марта реферував Др В. Пежаньський справу зорґанїзованя при Головнім Виділї Товариства „Просвіта“ інформаційного бюра правної поради, почім по дуже оживленій дискусії рішено постаратись, щоб таке бюро було зорґанїзоване і чим скорше введено в житє і в тій цїли було поручено О. радн. Т. Лежогубському, Дрови В. Пежанському і Дрови В. Ривюкови заанґажувати правника, який би те бюро зорґанїзував і вів.

Опісля виголосив Др Юлїян Гірняк реферат про піднятє акції поборюваня неграмотности, основну однак дискусію і рішеня в тій справі відложено на слїдуюче засїданє.

На сїм засїданю сконстатовано, що крім членів комісії поданих поперередного тиждня в часописях належать також до комісії з давних членів О. Проф. Іван Туркевич і проф. Яків Яцкевич.

— **Відзначеня.** Почесну відзнаку Червоного Хреста II. кляви „Patriae ac humanitati“ одержав о. Бронислав Ґоцький, парох Острова.

— **Вивезені Українцї.** З кінцем червня с. р. вивезли Москалї до Росії Григ. Бабяка і Осипа Насельського, професорів ґімназії в Бережанах. Оба находять ся під сю пору: ґубернія Оренбурґ, гор. Троїцк д. Спорна. — Адреса п. Бабяка в виказї „Загальної Української Ради“, була подана хибно.

— Нарікаємо, що чужі зневажають нашу українську мову, але гірше чужих зневажають її таки наші інтелїґенти на независимих становисках. В Підгайцях до часу московського наїзду був нотарем Українець П. Яремович. Він виїхав до Відня, а його заступником є п. Іван Ганас емеритований судия також Українець. П. Іван Ганас урядує виключно по польски.

— **Іспит зрілости** в державній семинарії жіночій у Львові зложили в зимовім речинци: Доскочівна Мелянія, Казанівська Стефанія, Криницька Ольга, Микитин Стефанія, Мацевич Анна, Нискокин Олена, Пинкевич Леонтія, Жилава Софія, Скурська Вероніка (з відзн.), Захаріїв Тереса, Якимович Ольга, Цурковська Ольга, Флюнт Марія, Чорна Ольга.

— **З почти.** Від дня 16. с. м. можна надавати пакети не лиш в почтових урядах Львів 1 (головна почта), Львів 2 (головний двірець) і Львів 19 (Підзамче) але також в філїяльних урядах почтових ч. 5 при ул. Фририхів, ч. 6 при ул. Лукасїнського, ч. 7 при ул. Монюшка і ч. 8 при ул. Валовій.

— **З „Народної Торговлї“** одержуємо відомість, що цїни за церковні і столові свічки можуть кождої хвилї піти в гору, а також заходить небезпека, що фабрики зі згляду на великий брак сирівця заперестануть цїлком виробляти сей товар. — Вже час замавляти на свята, бо фабрики висилають замовлені свічки доперва по 4. тижнях, єсли нема перешкоди в перевозї. — Услівя в оголошеню.

— **В слушнім признаню.** Як заплату за послїдні напади цепелїнів на Париж домагає ся французький Галлї прогнаня з Франції всїх Нїмцїв, Австрійцїв і Мадярів, які там ще перебувають. Лиш одні Чехи можуть там остати.

— **Драми Винниченка на московській сценї.** Московський театр Нєсльобіна виставляє під сю пору дві драми Винниченка „Брехня“ і „На хрестї“ а драматичний театр драму „Чорна пантера“ (Ukr. Nachrichten).

— **Український робітничий театр в Київі.** „Київська Мисль“ доносить, що в одній з фабрик обуви в Київі є два хори, російський і український та російська і українська театральна дружина. Я був присутний — пише кореспондент „Київ. Мисли“ — на виставі „Невольника“ („Невольника“ написав Кропивницький. Ред.). Хори були дуже гарні а й гра акторів випала зовсїм вдоволяючо. (Ukr. Nachrichten).

— **Ощадність жовнїрів.** В сїчні 1916 надали жовнїри через полеві почти 33 міліони 629 тисяч корон а іменно: переказами вислано 25 міліонів 629 тисяч, почтовою касою ощадности 8 міліонів.

— **Фонд для осліплених жовнїрів.** Онодї в присутности Архикнязя Карла Стефана відбулось в міністерстві внутрішних справ засїданє кураторії фонду для осліплених в війнї жовнїрів. Із звіту міністра внутрішних справ слїдує, що доси вплинуло 858.000 корон жертв, з чого на підмоги видано 143.000 К.

— **Трясенє землї** занотували передвчера сейсмоґрафічні апарати в Віднї та в південних частях Монархії. Найбільше далось чути трясенє землї в Рецї; населенє обгорнув переполох тим більше, що було се в ночи. Много осіб неодїтих вибігло з жахи на улицю. Богато домів є ушкоджених; „Европейський Готель“ захитав ся в основах так що власти мусїли з него дельожувати мешканців.

— **Слїдами салдатських розбоїв.** В окружнім судї в Лїтомерицях здепонував дивізійний суд в Терезієнстатї щадничу книжочку російського полоненого цуґсфірера Візеріона Гальцоназ Сопріскова курської ґубернії на 1000 корон. Полонений заявив, що купив у одного російського підофіцира на просторі між Перемишлем а Ярославом в осени 1914 р. тисячкороновий банкнот за цїну 300 рублїв, а гроші зложив собі тепер в безпечне місце, до почтової щадницї. Суд пошукує за властителем тих гроший.

— **Російські залїзничі порядки.** Член Державної Думи Ярмоловий звернув ся до міністра залїзниць А. Трепова з жалобою на те, що залїзниця затратила цїлий маєток реальної школи й жіночої ґімназії в Рівнім, висланий з стациї Рівне до Ромна лїбаво-роменської залїзницї ще в серпнї минулого року. Посилка дотепер не прийшла до Ромна і не знати, де на-

ходить ся. Ніякі пошукованя не помагають. Через те обі школи дотепер не могли уладити ся її зачати науки. Мінїстер Трепов розпорядив телеґрафічно далї шукати за затраченим ладунком. (ВСВУ.)

— **Пятнистий тиф в Галичинї.** Від 27. лютого до 4. марта провірено в Галичинї 445 случаїв занедужаня на пятнистий тиф в 27 повітах (70 громадах), а на Буковинї 10 случаїв в 4 повітах (4 громадах) серед місцевого населеня.

ОПОВІСТКИ.

Четвер, дня 16. марта 1916.

Нинї: 16. марта гр.-кат. Євтропія, римо-кат. Любина.

Завтра: 17. марта гр.-кат. Гарасима римо-кат. Ґетруди.

○ Шевченківське „Свято“ дане школою ім. Б. Грінченка, відбуло ся 12. III. в салї „Сокола“ торжественно, в присутности численної суспільности, з чого вплинув дохід на сю школу: З продажи білетів в квоті 114 К. 20 сот., з добровільних датків 9 К., разом 123 К. 20 сот., по відтученю коштів 18 К., зістало чистого доходу 105 К. 20. За ласкаву участь в добрім дїлі складає старшина Кружка У. П. Т. спільно з управою школи Вп. гостям Добродіям прилюдно сердечну подяку.

○ На школу Б. Грінченка прислали: Вп. Олекса Пініло ц. к. Стабсфельдфебель з Сяніка збірку в квоті 116 К., Гр.-кат. уряд парох. в Хревтї 10 К. і Вп. М. Чернівна з Бучача 5 К., разом 131 К. За сї щедрі дари складаю в імени дітий шкільних і їх родичів ласкавим жертводавцям прилюдно сердечну подяку. М. Сіяк.

○ З тов. „Сільський Господар“. Краєве Товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові повідомляє отсим, що засїданє Головної Ради Товариства відбуде ся в дни 20. марта 1916 р. (понедїлок) о годинї 10 перед полуднем в льокали Товариства із слїдуючим дневним порядком:

1) Звіт з чинностей Товариства за час від послїдного засїданя Головної Ради, 2) Справи біжучі і відбудова рільничих господарств. 3) Внесеня і запити.

З огляду на велику вагу справ просить о конечну участь в засїданю—Президия. 2—2ч

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 14. марта 1916.

На російськім фронтї.

Залога мостового укріпленя на північний захід від Устечка відперла нагальні наступи. Впрочім не зайшло нїчо замітного.

На балканськім фронтї.

Нїчо нового.

На італїйськім фронтї.

Наступи Італїйцїв на фронтї над Сочею тріваютъ дальше. Вчера пополудни йшли завзяті бої на височинї Подґора. Ворога, який там війшов місцями, наші війська в рукопашнім бою відкинули.

Так само безуспішний був нічний протинаступ ворога після кількагодинного артилєрійського приготованя, спрямований на область на полудневий захід від Сан Мартіно. Коло сеї місцевости ще з попередних днів лежить понад 1000 трупів ворога.

В кількох инших місцях фронту на Побережу вивязались оживлені артилєрійські і мінові бої.

В пограничній области Каринтії наш відтинок над потоком Феллян, а в Тиролю область Коль ді Ляна острілював ворог сильним огнем.

Італїйські летуни кинули бомби на Трієст, не спричинюючи шкоди.

Заступник шефа Ґенерального Штабу
польний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронтї.

Коло Нев Шапель висадили ми в воздух висунену вперід оборонну будівлю Анґлїйцїв разом з її залогою.

Анґлїйська артилєрія спрямувала огонь тяжких армат на Ленс. Французька артилєрія була дуже діяльна на наше нове становиско коло Вій о Боа і ріжні відтинки в Шампанії.

На ліво від Мози шлеські війська сильним розмахом посунули свої лінії з области на захід від Кручого лїсу на височину „Ом Морт“. Ми полонили 25 офіцерів і понад 1000 нераненних жовнірів. Поновлювані по чотири рази наступи не дали Французам ніяких успіхів, — вони принесли їм тільки значні втрати.

На правім березї Мози і на східних збочах височини т. зв. Кот обосторонні артилєрії вели дальше завзяті бої.

В Воґезах і на полудне від них Французи підприняли кілька меньших наступів вивідчих які відкинено.

Поручник Лєфер на північ від Бапом застрілив четвертий з черги самолет, а саме анґлїйський біплян. Коло Вімі (на північний схід від Арра) і коло Цівії над Мозою на північний захід від Верден наші оборонні армати застрілили по одним французьким самолетї. Над Омон (на північ від Верден) по воздушній борбі впав великий французький самолет. Летунів з того лїтака полонено, летуни з прочих лїтаків згинули.

На східнім і балканськім фронтї положенє незмінене.

Начальна управа армії.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред: Д-р Сидір Голубович.

Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.